

Helse Sør-Øst RHF

PB 404
2303 HAMARVår saksbehandler
Grethe Kolloen
Telefon: 67 92 82 72
Epost: grethe.kolloen@ahus.no

Deres ref

Vår ref.
06/03350-8

2. juli 2008

Kommentarrunde før vedtakelse av ny forskrift om autorisasjon m.v.

Akershus universitetssykehus HF viser til mottatte høring av 02.06.08 på ovennevnte sak. På grunn av den korte saksfristen har vi ikke hatt anledning til å gå dypt inn i høringen. Etter avtale med saksbehandler Toftehagen har vi fått anledning til å sende et foreløpig utkast på e-post i dag, og gi en endelig uttalelse senest 9. juli 2008.

Generelle betraktninger

Som arbeidsgiver plikter vi å ha oversikt over de til enhver gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer og etterleve disse på beste måte. Vi har etter beste evne satt oss inn i det oversendte materiale og vil bemerke at dette er ikke helt enkelt, selv om dette nå har blitt mer brukervennlig og oversiktligere enn tidligere.

Spesialistutdanning og godkjenning versus autorisasjon av leger

Vi gjør oppmerksom på at også andre regler som bla. tilsetting av leger i utdanningsstilling må gjennomgås og harmoniseres på bakgrunn av de endringene som er foreslått. Som eksempel kan nevnes: Stillingsstrukturavtalens bestemmelse om tilsetting, hvor søkeren ikke kan tiltre en utdanningsstilling dersom ikke vedkommende innehar norsk autorisasjon.

Vi har tidligere gjennomgått dagens regelverk og det kan virke som at dagens generelle praksis er i uoverensstemmelse med dagens bestemmelse for spesialistutdanning av leger. Saksfeltet er av så stor prinsipiell karakter at Akershus universitetssykehus oversendte et skriv om dette til Helse Øst RHF 11.07.07. Helse Sør-Øst ekspederte 13.07.07, saken til Helse- og omsorgsdepartementet.

Vi har tatt utgangspunkt i: *Generelle bestemmelser for spesialistutdanningen*

Bestemmelsene er fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet etter innstilling fra Den norske lægeforening.

Frem til 1982 var landsstyrets vedtak (Dnlf) bestemmende for reglenes utforming. Deretter forvaltet Legeforeningen disse bestemmelsene etter delegert myndighet fra Statens helsetilsyn, gitt ved kongelig resolusjon av 19. mars 1982, i medhold av § 14, 1. ledd, i lov av 13. juni 1980 nr. 42 om leger.

Fra 1999 har Legeforeningen forvaltet bestemmelsene på delegert myndighet fra Sosial- og helsedepartementet, gitt ved forskrift om spesialistutdanning av leger og godkjenning og tilbakekalling av godkjenning av leger som spesialist, fastsatt ved regjeringens resolusjon av 3. september 1998, fastsatt med hjemmel i lov av 13. juni 1980 nr 42 om leger, opphevet 1. januar 2001, videreført i lov av 2. juli 1999 nr 64 om helsepersonell § 75 ifølge § 51.

Legeforeningen behandler i dag søknader om spesialistgodkjenning etter delegert myndighet fra Helsedirektoratet i henhold til forskrift om spesialistgodkjenning av helsepersonell § 1, 21.12.2000, jfr. helsepersonelloven § 53. Forskriftens § 4 om generelle krav til spesialistutdanningen lyder:

"Spesialistutdanningen bygger på full autorisasjon som lege, herunder også utført turnustjeneste i samsvar med gjeldende bestemmelser, eller dermed likeverdig tjeneste. (vår utheving.)

Spesialistgodkjenning kan bare meddeles leger som har norsk autorisasjon. I særlige tilfelle kan departementet samtykke i at en lege med norsk generell lisens gis spesialistgodkjenning.

All tjeneste for hovedutdanningen i relasjon til disse bestemmelsers kap. III skal være utført ved på forhånd godkjent utdanningsinstitusjon. I særskilte tilfeller kan sentralstyret overfor den enkelte utdanningskandidat dispensere fra dette krav, konferer spesialistreglenes kap. IV, Dispensasjon.

Vedrørende tjeneste i supplerende fag avgjør Helse- og omsorgsdepartementet eller den det bemyndiger etter forslag fra Dnlfs sentralstyre, etter at saken har vært forelagt spesialitetskomiteen og spesialitetsrådet, hvilke fagområder som er relevante i relasjon til kravene for den enkelte spesialitet (merknader til reglene for den enkelte spesialitet)."

Det er spesielt den uthevede teksten, første avsnitt, som ikke er i samsvar med teksten i den nordiske avtalen. Dette gjelder særlig ved første tilsetning etter oppnådd norsk autorisasjon. Det er uklart for oss om vedkommende, dersom turnustjeneste eller likeverdig tjeneste ikke er utført, likevel kan begynne sin spesialistutdanning i Norge, uten å bryte med dagens regelverk?

Merknader til enkelte punkter i forslaget til ny forskrift

Vi har merket oss at det i forslag til forskrift om endring av forskrift 21. juni 2005 nr 1656 om stønad til dekning av utgifter til behandling hos kiropraktor, under § 2 har fått et punkt c, "stønad ytes bare dersom den som gir behandlingen" har turnuslisens som kiropraktor, mens det for andre yrkesgrupper med turnustjeneste som fysioterapeuter, ikke skal få tilsvarende mulighet for å gi behandling som gir pasienten en rett til dekning av stønad.

Utkast til ny forskrift om autorisasjon mv. av helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land, merknader i kronologisk rekkefølge:

Kapitel 1 - § 6 a) søkeren fremlegger attest på faktisk og lovlig å ha utøvet det aktuelle yrket sammenhengende i minst tre år i løpet av de siste fem år før attesten ble utstedt. Det opplyses intet om hvor denne praksisen skal være utført, i et EØS-, utdannings-, bosteds- eller det landet helsepersonellet er folkeregistrert.

I siste avsnitt under § 6 er det tatt inn at søkere med kvalifikasjonsbevis fra den tidligere Tyske Demokratiske Republikk, det tidligere Tsjekkoslovakia, det tidligere Sovjetunionen og det tidligere Jugoslavia har rett til autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning på de vilkårene som fremkommer av forskriften vedlegg III. Vi har innvendinger mot at søkere fra bl.a tidligere Sovjetunionen skal få slike rettigheter også for innbyggere i stater som ikke er medlem av EU, mens søkere fra f.eks USA ikke blir behandlet på samme måte. Videre kan en søker ikke få spesialistgodkjenning i Norge uten at vedkommendes kvalifikasjoner samtidig blir vurdert og funnet likeverdig med en kandidat med utdanning og praksis fra Norge. En tidsubegrenset fagområdelisens knyttet til et arbeidsforhold og en spesialitet bør vurderes av en sentral instans med høy kompetanse som kan sikre likebehandling og kvalitetskontroll. Myndighet til å vurdere og tildele spesialistgodkjenning er i dag delegert til ulike instanser, noe som bør fortsette som før. Det samme gjelder klageadgangen som i dag er til Statens helsepersonellnemnd.

§ 7 Autorisasjon og lisens på grunnlag av særlige ervervede rettigheter.

Søkere med kvalifikasjonsbevis som tannlege fra et annet EØS-land og som ikke fyller vilkårene i § 5 eller § 6 har rett til autorisasjon eller lisens dersom vilkårene i forskriftens vedlegg V er oppfylt. Det henvises til vedlegg V som da har en tekst som ikke er i overensstemmelse med teksten i § 7. "For utøvelse av yrke som tannlege i henhold til kvalifikasjonene i forskriften vedlegg II nr. 5.3.2, skal Helsedirektoratet godkjenne kvalifikasjonsbevis **som lege** utstedt i Italia, Spania, Østerrike..... Det må her være en trykkfeil, da det neppe kan være slik at søkere i tillegg til å ha en odontologisk utdanning også må dokumentere en medisinsk utdanning som lege. Unntak fra dette er søkere som oppfyller vilkåret om å bli spesialist i kjevekirurgi og munnhulesykdommer, hvor kravet er både grunnutdanning som tannlege og lege, og dokumentert spesialistutdanning i kjevekirurgi og munnhulesykdommer. Hele vedlegg V må gjennomgås og rettes da dette omhandler særlig ervervede rettigheter for tannleger.

Italia var et av de første medlemslandene i EU/EØS, vi savner en begrunnelse for hvorfor dette landet er omtalt spesielt, og særlig sett i forhold til den særstilling land som ikke er medlem av EØS har fått, herunder tidligere Sovjetunionen/Russland.

Arbeidsgivers utfordringer ved tilsetting av helsepersonell

Arbeidsgiver forutsetter at kompetent myndighet har vurdert alt helsepersonells kvalifikasjoner, utdanning og yrkeskompetanse før de oppnår autorisasjon i Norge innen de lovregulerte yrkene. Dette er å anse som et kvalitetsstempel i forhold til faglig oppdatering på tidspunktet for vedtak om å tildele autorisasjon. Myndighetene kan ikke lenger stille krav om språkkunnskaper i forbindelse med innvilgelse av autorisasjon/lisens, og dette har blitt et ansvar for arbeidsgiver.

Arbeidsgiver har eneansvar, etter endring høsten 2000, for å sjekke at helsepersonell har de nødvendige språkkunnskaper, både muntlig og skriftlig for å kunne utøve sitt yrke forsvarlig. Jfr "Rundskriv" hvor *"Arbeidsgiver har det fulle og hele ansvar for at helseforetak/virksomheten har ansatt fremmedspråklig helsepersonell som har gode nok språkkunnskaper i norsk (muntlig/skriftlig) i forhold til de arbeidsoppgavene de har i sykehuset"*. Dette kan til tider være en ekstra krevende oppgave for arbeidsgiver, da mange med utdanning utenfor Norge trenger opplæring og tilrettelegging pga mangelfulle språkkunnskaper i forhold til å kunne kommunisere med pasienter, pårørende og kollegaer.

Etter at arbeidsgiver har fått eneansvar i forbindelse med tilsetting av helsepersonell som ikke er utdannet i Norge, har det som ledd i tilsettingsprosessen vist seg å være behov for å få tilgang til opplysninger som bare er mulig ved utvidet tilgang til Helsepersonellregisteret; slik at tilgangen også omfatter opplysninger om utdanningssted, statsborgerskap, spesialitet og forskrivningsstatus samt dato for godkjenning(er). Spesielt viktig er det å få opplysninger om helsepersonell har gjennomført turnustjeneste som et vilkår for autorisasjon i Norge, og hvor denne er avtjent, evt om den ikke er gjennomført.

Behov for testing av skikkethet og egnethet samt faglig kvalitetssikring

Vi etterlyser spesielle prosedyrer for testing av skikkethet og egnethet for helsepersonell generelt og leger spesielt, uavhengig av om utdanningen er gjennomført i Norge eller innenfor eller utenfor EØS. Vi opplever at stadig flere, til tross for omfattende tilrettelegging av tjenesten og veiledning av den enkelte, likevel ikke oppnår den skikket- og egnethet som det forventes at et helsepersonell med et selvstendig behandlingsansvar, skal inneha. Når disse dessuten erfaringsmessig har svikt i faglige kunnskaper og hvordan de skal omsettes i praktiske handlinger, kan utfordringene bli større enn den enkelte arbeidsgiver kan forventes å kunne håndtere. Det kan nok her stille seg forskjellig for kommunehelsetjenesten, mindre sykehus og helseforetak.

Vi etterlyser en medisinsk fagprøve, både som en teoretisk MCQ (multiple choice questions), og en prøve i praktisk ferdighetstrening som f.eks OSCE (objective structured clinical examination) som alle gjennomgår. Disse testene anvendes allerede av flere EØS-land. Dette kan godt kalles en Statseksamen som skal avlegges av alle leger og annet helsepersonell uavhengig av utdanningssted utenfor Norge. Dette kan enten organiseres som en fast ordning, eller en ordning som kontaktes ved behov.

Tidligere utredninger av godkjenningsordninger

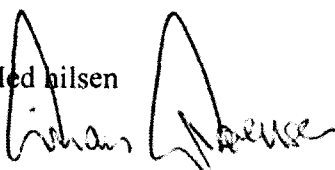
"Arbeidsgruppen for utredning av mulighetene for forbedring av ordningene for godkjenning av utenlandsk utdanning som grunnlag for autorisasjon av helsepersonell og spesialistgodkjenning for leger", også kalt "Forenklingsutvalget", avga i juni 2003 en utfyllende rapport som skulle gjøre dette enklere både å administrere søkerne og arbeidsgivere. Forenklingsutvalget gikk igjennom hver enkelt yrkesgruppe med forslag til standardisering, forenkling, gjennom forslag til nytt regelverk og kvalitetssikringstiltak. Denne rapporten bes lagt til grunn for det videre arbeidet, og ved implementering og tilpassing til ny forskrift med merknader.

Avsluttende kommentar

Akershus universitetssykehus vil bemerke at det synes som om det er lite samvar mellom autorisasjonsordningen for grunnutdanningene og kvalitetssikring av videreutdanning som spesialist innen de ulike helsepersonellgruppene.

Vi håper at våre innspill kan være til nytte i Helse Sør-Øst sin høringsuttalelse.

Med hilsen

Erik Kreyberg Normann
administrerende direktør

Bjørn Magne Eggen
direktør medisinske fag og strategi

Postadresse
Akershus universitetssykehus HF
1478 Lorenskog

Sykehusledelsens besøksadresse
Sykehusveien 27
Nordbyhagen

E-postadresse
postmottak@ahus.no
Webadresse
www.ahus.no

Telefon: 67 92 88 00
Fax: 67 90 21 40
Org.nr. 983 971 636
Bank: 1644.06.05277